

Định hình lộ trình phát triển bền vững cho Đồng bằng sông Cửu Long

11:29 18/12/2025

Dựa trên các dữ liệu cập nhật về hộ gia đình và thị trường lao động, báo cáo mới của Ngân hàng Thế giới làm rõ cách thức để Đồng bằng sông Cửu Long vừa thích ứng, vừa giữ vững vai trò là vựa nông sản của cả nước, đồng thời nâng cao năng suất, gia tăng giá trị và bắt kịp đà chuyển đổi kinh tế chung của Việt Nam.

Một báo cáo mới của Ngân hàng Thế giới với tựa đề “Ở lại hay Di cư: Cuộc sống Vùng Đồng bằng sông Cửu Long ở Việt Nam” chỉ ra rằng những áp lực ngày càng lớn về môi trường và kinh tế đang làm thay đổi diện mạo của vùng châu thổ này. Báo cáo kêu gọi một chiến lược lấy con người làm trung tâm, chú trọng đầu tư nâng cao kỹ năng, phát triển hạ tầng hiện đại và xây dựng nền nông nghiệp có giá trị cao, tăng cường khả năng chống chịu nhằm bảo vệ sinh kế và duy trì tăng trưởng.

Dựa trên các dữ liệu cập nhật về hộ gia đình và thị trường lao động, báo cáo làm rõ cách thức để Đồng bằng sông Cửu Long vừa thích ứng, vừa giữ vững vai trò là vựa nông sản của cả nước, đồng thời nâng cao năng suất, gia tăng giá trị và bắt kịp đà chuyển đổi kinh tế chung của Việt Nam.

Bà Mariam J. Sherman, Giám đốc Ngân hàng Thế giới tại Việt Nam, Campuchia và Lào phát biểu khai mạc hội thảo

Bà Mariam J. Sherman, Giám đốc phụ trách Ngân hàng Thế giới tại Việt Nam, Campuchia và Lào, nhận định: “Trước quy mô của những tổn thương về môi trường mà khu vực đang đối mặt, câu hỏi đặt ra không còn là có cần thích ứng hay không, mà là thích ứng như thế nào. Đầu tư công cần tìm được điểm cân bằng giữa việc bảo vệ đất đai và cơ sở hạ tầng - vốn thiết yếu cho sinh kế địa phương - với việc trang bị kỹ năng, tăng cường khả năng chống chịu và hỗ trợ người dân nắm bắt cơ hội trong một tương lai đầy biến động”.

Từ năm 2018, hạn hán và xâm nhập mặn liên tiếp, cùng với lũ lụt và nắng nóng cực đoan ngày càng thường xuyên, đã làm giảm thu nhập từ nông nghiệp trên toàn vùng. Thực trạng này đã khiến gần 1,7 triệu người dân di cư trong thập kỷ qua để tìm kiếm sinh kế ổn định hơn.

Tuy nhiên, báo cáo cho thấy, chỉ riêng việc di cư thường không đủ để giúp họ chống đỡ các cú sốc kinh tế. Dù khoảng 14% hộ gia đình tại Đồng bằng sông Cửu Long có thành viên đi làm ăn xa, nhưng chỉ 58% trong số đó nhận được tiền gửi về. Đáng chú ý, gần một nửa số khoản tiền này có giá trị dưới 5 triệu đồng mỗi năm - mức không đủ để giúp các hộ gia đình thoát nghèo theo chuẩn quốc gia.

Đồng thời, vị thế kinh tế của vùng cũng đang suy giảm: tỷ trọng đóng góp vào GDP cả nước đã giảm từ gần 20% trước năm 2000 xuống còn 12,4% vào năm 2024. Năm 2023, khu vực này chỉ thu hút được 3% tổng vốn đầu tư trực tiếp

nước ngoài (FDI) của Việt Nam.

Phiên thảo luận của các chuyên gia

Để chuẩn bị cho cộng đồng nơi đây trước một tương lai nhiều biến động, báo cáo cho rằng chính sách phát triển cần chú trọng vào yếu tố con người cũng như yếu tố địa lý. Điều này đồng nghĩa với việc đầu tư vào giáo dục, kỹ năng và khả năng dịch chuyển lao động, giúp người dân thích ứng và phát triển thịnh vượng dù họ chọn ở lại đây hay tìm kiếm cơ hội ở nơi khác.

Báo cáo đề xuất năm lĩnh vực hành động ưu tiên:

Mở rộng đào tạo kỹ năng để người lao động, đặc biệt là giới trẻ, có thể tiếp cận các công việc có giá trị cao hơn;

Chuyển đổi nông nghiệp theo hướng giảm thâm dụng lao động, tăng khả năng chống chịu và nâng cao lợi nhuận;

Nâng cấp cơ sở hạ tầng địa phương nhằm thu hút đầu tư, cải thiện kết nối và giảm chi phí cho nông dân;

Hỗ trợ di cư an toàn và tự nguyện như một lựa chọn cho những người tìm kiếm cơ hội ở các vùng khác;

Xây dựng hệ thống an sinh xã hội linh hoạt hơn để hỗ trợ người dân chịu ảnh hưởng bởi các cú sốc, đặc biệt là những người không thể hoặc không muốn di cư.

Báo cáo được thực hiện với sự hỗ trợ tài chính từ Chính phủ Australia thông qua Chương trình Quan hệ Đối tác Chiến lược Australia - Ngân hàng Thế giới (ABP2).

Minh Anh